

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 181/2020 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta (StVM 35/2020 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) 12 §:n 1 momentin 4 kohta, 60 §:n 2 momentti, 61 §:n 3 momentti, 64 §:n 1 momentti, 97 §, 98 §:n 1 momentti, 117 §:n 2 momentti sekä 143 ja 144 §, sellaisina kuin niistä ovat 97 § ja 98 §:n 1 momentti laissa 1274/2016, sekä lisätään lakiin uusi 97 a § ja 126 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

12 §

Korvausvelvollisuus ja vakuutus

Vahinkotapahtuman korvaaminen edellyttää, että vahinkotapahtuma on sattunut:

4) 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulle henkilölle, joka tulee työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen lakien mukaiseen toistaiseksi myönnettyyn täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen, täyden tai osittaisen työkyvyttömyyden perusteella myönnettyyn kuntoutustukeen tai osittaisen työkyvyttömyyden perusteella toistaiseksi myönnettyyn osatyökyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi ja vahinkotapahtuma on sattunut ennen kuin 30 päivää on kulunut siitä, kun hän sai tiedon eläkelaitoksen tai muutoksenhakuelimen eläkkeen myöntämisestä koskevasta päätöksestä;

Eduskunnan vastaus EV 162/2020 vp

jollei muuta näytetä, hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaan osoitteeseen.

60 §

Päätoimisen opiskelun estyminen

Jos 1 momentin nojalla maksetaan päivärahaa tai tapaturmaeläkettä, opiskelun aikaisen muun kuin tämän lain mukaisesti vakuutetun työn ansioiden menetystä ei erikseen korvata.

61 §

Maatalousyrittäjän ja apurahansaajan vuosityöansio

Edellä 12 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun maatalousyrittäjän tai apurahansaajan vuosityöansio määrätään maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesti työtulon vahvistamiselle tai tarkistamiselle säädettyjä perusteita noudattaen. Mainitun momentin 4 kohdassa tarkoitetun maatalousyrittäjän tai apurahansaajan vuosityöansiota määritettäessä ei oteta huomioon mainitussa lainkohdassa tarkoitetulla päätöksellä myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä eikä vahingoittuneen henkilön maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseen vakuutukseen tai tämän lain 63 §:n 3 momentissa tarkoitettuun vakuutukseen sen johdosta tehtäviä takautuvia muutoksia.

64 §

Päätoimisesti ammattiin opiskelevan vuosityöansio

Työtapaturma- ja ammattitautilain 76 §:n 1 momentissa tarkoitetun päätoimisesti ammattiin opiskelevan vahingoittuneen vuosityöansiossa otetaan tämän lain 61 §:n mukaisen vuosityöansion lisäksi huomioon työtapaturma- ja ammattitautilain mainitun lainkohdan mukaan määrätty vuosityöansio vahinkopäivää seuraavan 28 päivän jälkeen.

97 §

Korvauksen maksaminen muulle kuin vahingoittuneelle

Korvauksen maksamisessa on noudatettava, mitä:

- 1) työtapaturma- ja ammattitautilain 140 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta eläkelaitokselle;
- 2) työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta työttömyysetuuden ajalta työttömyyskassalle ja Kansaneläkelaitokselle;

Eduskunnan vastaus EV 162/2020 vp

3) työtapaturma- ja ammattitautilain 142 §:ssä säädetään muun takautuvan korvauksen maksamisesta Kansaneläkelaitokselle;

4) työtapaturma- ja ammattitautilain 143 §:ssä säädetään korvauksen maksamisesta kunnalle, Kansaneläkelaitokselle tai sosiaalihuoltolain (710/1982) mukaiselle toimielimelle.

Jos vahingoittunut on saanut sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain (118/1991) mukaista korvausta saman työkyvyttömyyden perusteella ja samalta ajalta, jolta hänelle on myönnetty takautuvasti tämän lain mukaista ansionmenetyskorvausta työtapaturman tai ammattitaudin perusteella, tämän lain mukainen ansionmenetyskorvaus on maksettava Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjälle annetun lain mukaisen korvauksen määrää.

97 a §

Korvauksen maksaminen työnantajalle ja sairauskassalle

Jos vakuutuslaitos on myöntänyt vahingoittuneelle ansionmenetyskorvausta ja yksi tai useampi työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta lain tai sopimuksen perusteella palkkaa, 50 §:n 1 momentin mukaan määräytyvä ansionmenetyskorvaus työsuhdetyöstä vahinkotapahtuman satumista seuraavan 28 päivän ajalta maksetaan enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä kullekin palkkaa maksaneelle työnantajalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun ajanjakson jälkeen ansionmenetyskorvaus samalta ajalta lain tai sopimuksen perusteella palkkaa maksaneen yhden tai useamman työnantajan ja vahingoittuneen välillä jaetaan maksettujen palkkojen sekä tämän lain mukaan vakuutetun vuosityöansion ja 63 §:n 3 momentissa tarkoitetun vakuutuksen vuosityöansion suhteessa. Jakoa varten maksettu palkka ja edellä tarkoitetut vuosityöansiot muutetaan päiväkohtaiseksi ansioksi siten, että kuukaudessa katsotaan olevan 30 päivää ja jako tehdään käsittelyssä olevan työkyvyttömyysjakson ensimmäisen päivän tilanteen mukaisena. Korvaus maksetaan työnantajalle kuitenkin aina enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos 2 momentissa tarkoitettua korvausta maksetaan osittaisen työkyvyttömyyden perusteella, otetaan korvausta jaettaessa huomioon vahingoittuneen tämän lain mukaisesti arvioitu työkyvyn heikentyminen kunkin työn osalta.

Jos 2 momentissa tarkoitettuna maksuajankohtana vahingoittuneella ei ole enää voimassa 5 tai 117 §:n mukaista vakuutusta eikä 63 §:n 3 momentissa tarkoitettua vakuutusta, noudatetaan 2 ja 3 momentin sijasta, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 139 §:n 1 momentissa säädetään.

Työnantajalla, joka on maksanut vahingoittuneelle palkkaa tämän lain mukaisena kuntoutuksena korvatun ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 70 §:ssä tarkoitetun oppisopimuskoulutuksen perusteella, on oikeus saada vastaavalta ajalta vahingoittuneelle myönnetty ansionmenetyskorvaus enintään sanotun palkan määrään saakka. Tällöin noudatetaan, mitä 1—4 momentissa säädetään.

Mitä 1—4 momentissa säädetään työnantajasta, sovelletaan myös vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettuun sairauskassaan sen maksaessa etuutta, joka vastaa 1 momentissa tarkoitettua palkkaa.

Jos työnantaja on laissa säädetyn tai sopimukseen perustuvan velvollisuuden nojalla maksanut työntekijän sairaanhoitokustannuksia, tämän lain mukainen korvaus näistä sairaanhoitokustannuksista maksetaan työnantajalle.

Eduskunnan vastaus EV 162/2020 vp

98 §

Korvausten maksamisen etusijajärjestys

Jos korvaus on tämän tai muun lain nojalla maksettava muulle kuin sille, jolle se on tämän lain perusteella myönnetty, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella, toimielimellä tai muulla taholla on siihen oikeus, korvaus maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

1) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle 112 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla maksamattomina vakuutusmaksuina;

2) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle sen aiheuttomasti maksama korvaus 145 §:n nojalla;

3) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslain (1224/2004) 12 luvun 2 §:n ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain (566/2005) 22 §:n nojalla;

4) Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle 97 §:n 2 momentin nojalla;

5) työnantajalle ja sairauskassalle 97 a §:n ja valtiolle palkkaturvalain (866/1998) 16 §:n nojalla;

6) Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle 112 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan nojalla maksamattomina vakuutusmaksuina;

7) työttömyyskassalle työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n ja Kansaneläkelaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 141 tai 142 §:n nojalla;

8) eläkelaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 140 §:n nojalla;

9) Kansaneläkelaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 143 §:n 3 momentin nojalla;

10) kunnalle työtapaturma- ja ammattitautilain 143 §:n nojalla;

11) Kansaneläkelaitokselle opintotukilain (65/1994) 28 §:n nojalla;

12) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n nojalla.

117 §

Vapaaehtoisen työajan vakuutuksen vuosityöansio

Vapaaehtoisen työajan vakuutuksen vuosityöansioon ei sovelleta, mitä 61 ja 63—66 §:ssä säädetään. Vuosityöansio tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella. Vapaaehtoisen työajan vakuutuksen perusteella maksettavaan ansionmenetyskorvaukseen ei sovelleta, mitä 97 a §:ssä säädetään.

126 §

Vapaa-ajan vakuutuksen vuosityöansio

Vapaa-ajan vakuutuksen perusteella maksettavaan ansionmenetyskorvaukseen ei sovelleta, mitä 97 a §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 162/2020 vp

143 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Lainvoimaisen päätöksen oikaisussa noudatetaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 245 §:ssä säädetään.

144 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Tämän lain nojalla annetun lainvoimaisen päätöksen poistamisessa noudatetaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 246 §:ssä säädetään lainvoimaisen päätöksen poistamisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Tämän lain 143 ja 144 §:ää sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa sattuneisiin vahinkota-
pahtumiin.

Laki

työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 145 ja 153 §, sellaisena kuin niistä on
145 § laissa 1273/2016, sekä
lisätään lakiin uusi 142 a § seuraavasti:

142 a §

Takautuvan korvauksen maksaminen Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle

Jos vahingoittunut on saanut sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain (118/1991) mukaista korvausta saman työkyvyttömyyden perusteella ja samalta ajalta, jolta hänelle on myönnetty takautuvasti tämän lain mukaista ansionmenetyskorvausta työtapaturman tai ammattitaudin perusteella ja korvauksessa on huomioitu myös ansionmenetys maatalousyrittäjätoiminnasta tai apurahansaajan työstä, vakuutuslaitoksen on maksettava tämän lain mukainen ansionmenetyskorvaus Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle sen vaatimuksesta siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua mainitun lain mukaisen korvauksen määrää.

Eduskunnan vastaus EV 162/2020 vp

145 §

Korvausten maksamisen etusijajärjestys

Jos korvaus on tämän tai muun lain nojalla maksettava muulle kuin sille, jolle se on tämän lain perusteella myönnetty ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella, toimieli-mellä tai muulla taholla on siihen oikeus, korvaus maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

- 1) vakuutuslaitokselle sen aiheuttomasti maksaman korvauksen 247 §:ssä tarkoitettuna takai-sinperintänä;
- 2) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslain 12 luvun 2 §:n ja Kansaneläkelaitoksen kuntou-tusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain 22 §:n nojalla;
- 3) Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle 142 §:n nojalla;
- 4) työnantajalle ja sairauskassalle 139 §:n ja valtiolle palkkaturvalain 16 §:n nojalla;
- 5) työttömyyskassalle 141 §:n ja Kansaneläkelaitokselle 141 tai 142 §:n nojalla;
- 6) eläkelaitokselle 140 §:n nojalla;
- 7) Kansaneläkelaitokselle 143 §:n 3 momentin nojalla;
- 8) kunnalle 143 §:n nojalla;
- 9) Kansaneläkelaitokselle opintotukilain 28 §:n nojalla;
- 10) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n nojalla.

153 §

Korvausasian siirtäminen Tapaturmavakuutuskeskukselle vakuutusyhtiön viivästymisen johdosta

Jos vakuutusyhtiö ei ole aloittanut korvausasian selvittämistä 119 §:ssä säädettyssä ajassa tai antanut päätöstä 127 §:ssä säädettyssä ajassa tai maksanut päätökseensä perustuvaa korvausta 135 §:ssä säädetyllä tavalla, vahingoittunut tai hänen edunsaajansa voi tehdä hakemuksen Tapa-turmavakuutuskeskukselle korvausasian siirtämisestä sen käsiteltäväksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille an-netun lain (118/1991) 9 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 882/2015, uusi 4 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 162/2020 vp

9 §

— — — — —
Jos maatalousyrittäjälle on myönnetty tämän lain mukainen korvaus ja myöhemmin ilmenee, että hänelle on myönnetty myös 4 §:ssä tarkoitettu korvaus, Maatalousyrittäjien eläkelaitos voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta oikaista antamansa päätöksen ja ratkaista asian uudelleen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 27.11.2020

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri